

La globalització i la liberalització poden reduir la pobresa del món

El gran xou de Davos

Xavier Sala i Martín

Un any més, torna a ser el moment que les personalitats més importants del món econòmic es passegin durant una setmana per l'estació d'esquí de Davos. És l'oportunitat que el professor Klaus Schwab dona als 1.000 empresaris més exitosos del planeta de netejar la seva consciència tot fent discursos benevolents sobre com s'ha de fer un món millor, on els diners es reparteixin d'una manera més equitativa. És l'oportunitat perquè 250 dirigents polítics intentin vendre els seus països als inversors més rics del món i perquè uns 250 científics i intel·lectuals facin de visionaris davant del poder veritable. És el gran xou anual del Fòrum Econòmic Mundial.

La petita ciutat suïssa de Davos serà, durant una setmana, el centre mundial de l'economia. Es pronunciaran conferències sobre els avantatges d'invertir als països africans perquè puguin aprofitar les noves tecnologies i la globalització. Es discutirà com incentivar les multinacionals farmacèutiques perquè invertixin en les darreres tres grans malalties que afecten principalment els països pobres que no poden comprar medicines (sida, malària i tuberculosi maten més de 5 milions de persones cada any). Es debatrà sobre si la *nova economia* de les tecnologies informàtiques ha matat el cicle econòmic tradicional. Es parlarà de com acabar les reformes de mercat dels països ex-comunistes. S'especularà sobre si les borses de tot el món estan sobrevalorades i sobre què passarà quan el seu valor caigui sobtadament. Es pontificarà sobre el creixement econòmic i els efectes sobre el medi ambient, el canvi climàtic i l'escalfament de la terra. En definitiva, es parlarà de la *globalització* i

de com ha de ser utilitzada en benefici de tots.

I em pregunto si, davant la concentració de poderosos econòmics i polítics, José Bové (un caricaturesc pastor francès que es va convertir en heroi nacional simplement perquè un dia va destruir un McDonald's, en senyal de protesta per la pèrdua de personalitat dels restaurants francesos davant de l'hamburguesa americana) també es passejarà per Davos amb un formatge de roquefort al cap. Em pregunto si els membres de Greenpeace tornaran a desfilar enfundats en condons gegants per *protegir-se de la globalització*. Em pregunto, en definitiva, si els grups folklòrics en què s'han convertit alguns d'aquests *lobbies* antiglobalització intentaran aprofitar la vitrina de Davos per guanyar una nova batalla mediàtica similar a la que van protagonitzar a Seattle l'any passat, amb l'objectiu de vendre els seus ideals al gran públic.

L'eminent economista americà Paul Krugman ha dit que "la globalització, encarrilada per l'esperit mercantil i l'afany de lucre (i no per l'esperit humanitari), ha fet més bé per a moltíssima més gent pobra, que tot l'ajut humanitari i tots els crèdits tous concedits per tots els governs i totes les ONG del món junts". Poso aquesta frase en boca de Krugman amb l'objectiu d'evitar els insults que alguns tertulians auto-proclamats progressistes m'haurien dedicat si ho hagués dit jo directament, però no cal dir que hi estic totalment d'acord. Efectivament, la introducció de no-

ves tecnologies i de relacions de mercat als països pobres (la *globalització*) han fet més per a l'eliminació de la pobresa a la Xina, l'Índia, Corea, Indonèsia, Malàisia, Tailàndia, Ghana, Botswana i una llarga llista de països d'arreu del planeta que no pas les molt ben intencionades almoines dels molts benefactors (públics i privats) que hi ha al món.

Ara bé, la pregunta realment important és: Si la globalització és una cosa bona, com és que té tan mala premsa? Com és que un grup d'exaltats amb discursos sovint contradictoris aconseguen introduir la por al cos de l'hoi la dona del carrer sobre els efectes suposadament perniciosos de la globalització?

La veritat és que no ho sé, però molt em temo que podríem trobar la resposta a Davos. En reunir les persones més riques i més poderoses de la terra,

el Fòrum Econòmic Mundial esdevé tot allò que ens agradaria ser i ens encanta odiar. Si, a més, hi afegim el fet que molts dels participants aprofiten per arribar-hi amb el nou model de jet privat i que les conferències es fan enmig de sopars de luxe i fastuosos còctels (on alguns aprofiten per passejar les seves noves esposes model amb pits de silicona), doncs tenim una mala recepta de relacions públiques que perjudica la imatge de la globalització i dels mercats. El problema és més greu del que sembla. La globalització i la liberalització són bones i s'han d'introduir arreu del món, però cal que tinguin el suport de tothom. I si l'opinió pública se'n malfia, les reformes necessàries a molts països no es portaran a terme. I, mentrestant, els perjudicats són els més pobres del món.

És bo que l'elit econòmica mundial reflexioni, encara que només sigui un cop cada any. Però, sisplau, que ho intenti fer sense les ostentacions de poder i de diners que ajuden a alimentar la falsa creença que "qui manté posicions liberals és defensor dels interessos econòmics dels rics, mentre que, qui manté posicions socialistes, defensa i protegeix els pobres dels excessos del mercat". El mercat, la globalització i la liberalització (i no les almoines redistributives, per més ben intencionades que siguin) són les úniques vies que permetran reduir la pobresa arreu del món. I l'espectacle de Davos que comença aquesta setmana dona munició als *lobbies* antiglobalistes per a la batalla de relacions públiques que, de moment, estan guanyant.

• Xavier Sala i Martín, Catedràtic de Columbia University i professor visitant de la UPF

XAVIER BARTUMEUS

Una responsabilitat històrica

Francesc de Borja Aragay

Les grans democràcies del nostre entorn ens forneixen exemples diversos de seny polític per enfrontar el dur problema de la violència i el terrorisme. Calen polítics amb veritable tremp d'estadistes per saber destriar l'abast de fons polític que hi sol haver darrere d'una lluita portada fins als límits de la violència. Així ens apareix un De Gaulle seient a Evian –ell o els seus delegats i de l'Estat francès– cara a cara amb els qui tots els mitjans havien estat presentant durant anys com a terroristes (realment exercien tal violència); alguns d'ells trets de les presons de França i duts a la taula de negociació a una neutral Suïssa. Darrerament hem vist Lionel Jospin reunint-se a l'Elisi i iniciant un diàleg polític amb 28 representants del nacionalisme cors, tot

i que el dia abans de la cita hi va haver cinc atemptats a l'illa. Què dirien els que s'han omplert la boca dient que uns poders democràtics no negocien amb terroristes! Depèn de la seva capacitat de tocar de peus a terra i cercar, amb visió de futur, una pau autèntica per als ciutadans.

També Anglaterra va negociar amb els qui havien volat tot l'estat major anglès a l'Hotel Rei David de Jerusalem i van passar a ser autoritats del nou Estat d'Israel. I ara hem contemplat la vella democràcia anglesa posar en qüestió la sobirania en termes tradicionals: això comporta clarament l'acord de pau a Irlanda del Nord. Com més estable i segura d'ella mateixa és una democràcia, més predisposada està a una negociació seriosa pel bé comú més preuat: la pau.

Entre nosaltres, en canvi, l'anunci de treva fet per ETA fa un any i mig s'ha desapropiat. No es va saber fer a temps el gest –d'estricta legalitat– d'acostar els presos al País Basc i no s'ha volgut entrar de cap manera en cap mena de negociació política de fons. Més encara: s'ha blasmat tot intent per part de les forces polítiques nacionalistes i democràtiques d'obrir el joc negociador a instàncies que possibilitessin el diàleg. Evidentment es podria no estar d'acord amb unes o altres formulacions o actuacions concretes; calia llavors prendre la iniciativa i plantejar-ne unes altres: el que s'ha fet reiteradament i simplement ha estat sacralitzar els continguts d'una Constitució i uns estatuts declarats intocables.

Aquí hi ha la gran trampa mediàtica que s'ha estat muntant, de vegades

sense prou resposta: qui es declara partidari de canviar la Constitució segons el seu mateix títol X, articles 166, 167, 168 i 169 és tan constitucionalista com ningú. Potser ho és més, d'acord amb l'autèntic esperit de tota constitució democràtica, que és oberta a canvis que la vagin posant a to amb l'evolució dels temps, les situacions i les necessitats de la ciutadania. Més, potser, que qui es tanca amb pany i forrellat (¿enyorança de lleis fonamentals inalterables per naturalesa?) en una operació d'enroc que malbarata tota possibilitat d'acord polític seriós i a fons amb les forces més dialogants i que fins i tot col·laboraven a la *governabilitat* de l'Estat. Greu irresponsabilitat històrica. La dreta espanyola ha cremat unes opcions de futur que li podien assegurar el govern durant anys: si, de la mateixa manera que ha sabut dialogar amb els sindicats com potser mai no ho va saber

►►►